

ZGODNJA DANICA.

KATOLISK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četert leta 1 gl. 20 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLIV.

V Ljubljani, 29. vel. travna 1891.

List 22.

NEOMYSTAE.

Ite et vos in vineam meam. (Matth. 20. 7.)

I, care frater, vinea te mane
Electa sancti numinis, impigre
Esto colonus, sunt labori
Deliciae, decus atque lucra.

Auctore Christo vivimus, in cruce
Una salutem quaerimus, hanc trabem
Qui spernit, absorbetur undis,
Haec populo veneranda prode.

Vexilla, rident haec fatui, manus
Adstringe ligno fortius, en pati
Est dulce tironi, qui acerba
Fata boni recolit magistri,

Gallos profanae vi sapientiae
Actos memento, flumina sanguinis
Ivère, solemni triumpho
Innumeri cecidere fratres.

O pugna felix, verba movent, trahunt
Exempla, certa frater amabilis,
Vexilla non tolluntur haecce,
Terga dabunt pavidae phalanges.

Aurora surgit, nola ciet sonos:
Accede sacris pervigil aedibus,
Oblatus Agnus promisit aurum,
Quo redimi soboles catenis.

Innexa posset: nunc manibus tuis
Oblatus idem continuo preces
Effundit ad coelos, ut auro
Hoc redimi tenebrosa poscat.

Natis parentur balnea, vinculis
Captum secundis eripe, fercula

Da Foederis, da saepe multis,
Unge oleo moritura membra,

Defende ritus, et benedic tuis,
Sponsae petenti munera non negat
Divinus Agnus, semper orci
Sacra manus nocumenta pellit.

Extolle numen laudibus, uberes
Persolve grates, crimina lacrymis
Deterge plebis, tende palmas,
Mente pia meditare coelum.

Haec sacra praestant otia millies
Nugis profanis, en pedibus premunt
Lapsura, quos aeterna mulcent,
Est precibus comes alma fusis

Annexa virtus, ecce virum decet,
Quae grande dudum nomen habet viri;
Dic, quando sanabuntur aegri,
Si medici vitio laborent

Omnes eodem? Num glacies alit
Concreta flammis? An Boreae rosas
Sparsere molles? Sit tuorum
Cara salus, rude vulgus una

Vita ministri saepe fidem probat,
Tarde resurgunt strata celerrime!
Es pastor, et praedam luporum
Pastor ovem repetet supremus.

Sunt caritati fulcra scientiae:
Si pauca scimus (crede), licet diu
Libris vacemus, qua laboret
Stultitia piger? An sagittae

Ictum retundat, qui clypeo caret?
Turbae sequenti dux praeceat viae
Ignarus? Huic nostrae palaestrae
Est sua laus, simul ampla merces.

O totus uni vive gregi tuo!
Est haec voluptas, cui chelyn imparem
Novi canendae... tunc, sacerdos,
Continuo tibi vivis uni.

Jos. Schneider. praep. Tergest.

Cvetice iz verta sv. Alojzija.

Dne 21. rožnika (junija) bo minulo tristo let, od kar je umerl angeljski mladeneč, sv. Alojzij. Po vsem svetu se delajo priprave, kako bi lepše in z večjo koristjo obhajali to imenitno tristoletnico. Zato sem natergal, tudi jaz nekaj cvetic na vertu sv. Alojzija. Drugod jih najdete povite v šopke ali v venec: jaz jih sam nisem povil, podajam jih posamezne. Naredite ž njimi, kar hočete. Postavite jih lahko na okus, da jih gledate, kedar se vam zdi: duhate, če vam je po volji, ali na svoj vert vsadite. — in tega bom najbolj vesel.

1.

Kerščanski stariši.

Očetu sv. Alojzija je bilo ime Ferdinand Goncaga. Bil je imeniten grajščak, ki je opravljal važne državne službe: pa tudi dober kristjan. Vkljub mnogim opravičilo hodil je vsak mesec k spovedi. Slabost njegova je bila, da je preveč rad igral. Napravljalo je to poznejši čas sv. Alojziju britke skerbi. — Mati, Marta po imenu, je bila izgled kerščanske matere. Bila je velika dobrotnica revežem. Po rojstvu sv. Alojzija je bilo njeno življenje v nevarnosti. Zaobljubila se je, da hoče iti na božjo pot v Loreto, ako jo Bog ohrani. Bila je uslišana. Novorojenčku naredila je najprej križ na čelu. Vže takrat se je namerila, da bo popolnoma Bogu posvetila to svoje dete.

2.

Kaj bo iz tega otroka?

Mati je pridno učila malega Alojzeta delati križ, moliti očenaš itd., posebno pa, da je izgovarjal presveti imeni Jezus in Marija. Jabelko ne pade daleč od drevesa. Še kot otročiček je sv. Alojzij večkrat pokleknil v kak skriven kot, sklenil ročici in molil. — Če je videl berača, tekel je takoj prosit zanj, da so mu kaj dali vbogajme. Vsa družina je fantka silno rada imela. Vže takrat imenovali so ga „angeljčka“.

3.

Slaba družčina.

Mati je koj sperva mislila na to, da bi njen sinek s časom stopil v kak samostan. Zato je bilo njeno največje veselje, da je bil Alojzij tako pobožen. — Oče pa je bil vojak, in je hotel tudi

iz sina zrediti čverstega vojaka. Kupi mu torej sabljico, vojaško kapo, in ga vzame saboj v vojno šotorišče, da bi se privadil hrupnemu vojaskemu življenju. Deček je bil jako živ in vojaki so imeli veselje z mladim stotnikom. Alojzij je hotel berž vse videti. Enkrat uzame možaku skrivaj nekaj smodnika. Urno nabije „kanon“, udari... zagermi — vojaki po koncu. Kaj je bilo? Top bi bil kmalu malega strelca poterl. Oče so bili, hudi. — Pri vajah je pa tudi slišal marsikako besedo, ki ni bila prava, dasiravno še ni vedel kaj to ali uno pomeni. Sreča za Alojzija, da tukaj ni dolgo časa ostal. Njegovi največji grehi so bili, kar je pri vojaci napakega storil.

4.

Tega ne...!

Prišel je domu: Mati sliši, kaj govori deček in ostro ga pograja: „tega ne...“, Pomagalo je! Pozneje je večkrat objokoval te svoje mladostne pogrške.

5.

Bog ga kliče...

Kakošen je bil sv. Alojzij, ko je bil sedem let star? Vsak dan je stregel pri sv. maši, molil je veliko in nikdar ni molitve opustil. Klečal je vselej na golih tléh, klopice ni maral. Ko je jednoč bil dobil merzlico, je bil prav slaboten, pa svoje pobožnosti vendar ni nikdar opustil. Pomagala mu je dekla, da se je deržal po koncu. Rad se je pogovarjal z materjo o svetih rečeh.

6.

Šolarček.

Oče da Alojzija v Florenco v šolo. Gosposki otroci so morali imeti v tistih časih vedna razveseljevanja. Sv. Alojzij za take stvari ni dosti maral. Jednoč ste ga obiskali dve princesinji. Priredili ste ples, pa sv. Alojzij se ga ni hotel vdeležiti. „Jaz bom raji delal altarčke“ — rekel je — in odtegnil se je družini: šel je molit. V šoli je bil marljiv. „Pridno se učimo in molimo“ — pravi v nekem pismu, ki ga je pisal svojemu očetu.

7.

Dolga spoved.

Kako resnih misli je bil že takrat mali Alojzij, spoznamo iz tega, da je še nežen otrok opravil prvo veliko spoved. Hotel se je spovedati vseh grehov celega svojega življenja. Kesanje zaradi grehov ga je tedaj toliko prevzelo, da je omedlel pri spovednici: domu so ga prinesli. Pri tej spovedi je naredil sklep: 1. raji umreti, kakor podati se v kako nevarno grešno priložnost, 2. strogo paziti na-se, kaj bo mislil, delal ali govoril.

Tudi Alojzij ni bil brez skušnjav. Posebno ga je bodlo to, da je nagnjen k jezi in nepotrepljivosti. Premišljeval je mnogo o tem, kako gerdi so ti pregreški za kristjana. Ravno tako se je prizadeval, da bi nikdar in nikoli nobenega ne razžalil. Igre ni od tistega časa nobene več pogledal.

8.

Angelj miru.

S takim premagovanjem je Alojzij dosegel čudovito ljubezen do bližnjega. Svojim predstojnikom je bil iz serca vdan, s posli ravnal je previdno in milo; niti zapovedovati njim ni hotel, dasiravno je imel za to pravico, marveč je le rekel, ko bi hoteli to ali uno storiti. Kjer je bil prepir, skušal je zmeraj gladiti, da je nasprotje minilo. Povsod so ga vsi spoštovali in vsi ljubili: sej tudi on je vse ljubil.

9.

Enkrat je dobil v roke knjižico, v kateri je bila opisana lepa molitev rožnega venca. Bral jo je z veseljem. Pripomoglo je to veliko, da je tem raji molil rožni venec in tem bolj ljubil Marijo.

(Dalje nasl.)

Modroversko kermilo zdrave omike.

(Dalje.)

IV. Poglavlje.

O r a z o d e n j i.

Videli smo iz dosedanjega, kako strašno da zabrede oni, ktereга samo um vodi. V naj groznejše zmote ga pripravi, tako, da strinja presveto s pregerdim. Edini judje, razsvetljeni po razodetji, so se ovarovali občne pogube. Kaj skle-pamo iz te strašne pogreznjenosti in prikazni! Razvidno je brez dolgega modrovanja, da je razodenja neogibno treba.

11.

Potrebo razodenja so čutili tudi pogani. Največi njihovih modrijanov — Sokrat — premišljuje umore zmote v veri in obnaši in spoznava, da se človeški rod ne more rešiti teh zablod, ako ne pride dobrotljivo bitje iz nebes in ga ne razsveti s svetlobo božje luči. „Čakati moramo tedaj, dokler nekdo ne pride in nas ne poduči, kako se nam je prav obnašati do bogov (reci: Boga) in do ljudi. Alcibijad: Kdaj pa pride? prerad bi ga videl, kdo si bode. Sokrat: Prav bo za te skrbel. Alcib. Naj mi odpravi temo, ali kar družega hoče. Rad vse storim, kar mi reče, da

se le poboljšam. Platon Alcib. 2.*). Um sam s svojimi dvomi in ugibi nam daje toraj čutiti potrebo razodenja.

12.

Bayle. glasoviti Bayle, čigar razumnost neverci vedno hvalisajo, priznava sam, da je um preslab in nezmožen, da bi človeku razjasnil njegove dolžnosti, ter sklepa iz tega na potrebo družega svetila. „Um, pravi, je razdiravec, pa ne podpiravec, kajti le dvomiti vé in se sukati na desno in na levo, da pravde ni konca, ter razgrinja tako človeštvu svojo otemnelost in nezmožnost, pa potrebo družega razodenja, t. j. onega v sv. pismu... Preneumno je modrovati zoper prigodke; in modrijanstvu ne gre pravica, da bi sodilo kerščansko vero. Ali ni ravno to očitno iz življenja in djanja sedanjih liberalcev, kateri delajo le po svojem umu in ne po veri. O kako napačno in vertoglavo je njih počenje!

13.

Morebiti pa, da so zasledili naši novejši moderci po smerti svojega otca Bayla kako svitlobo, ktera kaže, da se razodenje lahko pogreša: kajti sihdob, hvala rodovitosti našega stoletja, se govori le o napredkih človeškega uma? Ako paziš na krič teh modrijanov in naprejcev, je podobna, da se svet ravno levi otroštva in otesuje vraznih predsodov, vcepljenih mu po babicah in dojkah? Poglejmo torej v sedanje knjige: pa kaj vidimo? množino zopernikov, kateri se hočeš nečeš neprenehoma prepirajo zastran reči, ki so za človeka naj važnejše*.)

1.) Vidimo, da so si naskriž glede Boga. Eni, trapani po Demokritu, Epikurju, Lukreciju in Spinozu, terdijo da je vse sama snova, in da tedaj tudi Bog ni nič različnega od sveta. To so tvarinarji. Takšni so: Laménais, Gioberti, Schleiermacher, Fichte, Schelling, Hegel idr. Drugi, prepričani, da snova ne more misliti, priznavajo, da je Bog duh; pak so si spet navskriž gledé njegovih lastnosti. Neki, namreč božniki (deisti) tajijo božjo previdnost, češ, da se božanstvo na peča s tukajšnjimi „malenkostmi“. Zgoli vertoglavci!

(Dalje nasl.)

*) *Necessarium esse igitur expectare, donec quis dicat, quo animo et erga deos et erga homines esse oporteat. Alc. Quando vero tempus illud erit, Socrates? et quis illud docturus est? Inubentissime enim viderem hunc hominem, quoniam ipse sit. Soer. Hic ille est nimirum, qui de te curam gerit. Alc. Auterit sive caliginem, sive quid aliud voluerit; ita enim me comparavi, ut nihil eorum, quae ille imperaverit, subterfugiam, quicumque tandem fuerit vir ille, dummodo melior sim evasurus. Plat. Alc. 2.*

*) Dans les Notes du dictionnaire de Bayle, t. h.

Spovedna skrivnost.

Pred nekterimi leti je bil v Parizu neki duhoven po noči poklican k umirajočemu. Stopil je v širok voz in našel v njem dva človeka, ki sta bila ošemljena (z zakritima obrazoma) in sta tudi njemu neutegoma oči zavezala. Voz jih je vlekel v oddaljen mestni oddelek. Tam je ostal voz pred neko hišo, našemljena sta nato mašnika peljala dvojne stopnice nakviško in potem skoz več sob v stanovanje, v katerem je res bolnik ležal, in tega je spovedal. Potem so duhovna zopet peljali doli in v neko klét, kjer sta mu ošemljena človeka nastavila revolver na persi in sta zahtevala, da naj kar precej pové, kaj se mu je bolnik spovedoval: ako ne, bo ustreljen. Mirno odgovori mašnik, naj se mu da dve minuti časa, da dušo Bogu priporoči: potem pa je voljan umreti: nikoli pa ne bode ne ene besede iz spovedi izdal. Nato sta neznana človeka povedala vrednemu mašniku, da sta se hotla le prepričati, če se ne bode izdalo kaj tega, kar se je umirajoči spovedoval: tega sta zdaj prepričana. Potem sta duhovna zopet odpravila v njegovo stanovanje. —

Morebiti te verstice pridejo komu pred oči, ki ni velikonočne spovedi opravil: naj mu bo ta dogodka spodbudek, da opravi in popravi, kar je zamudil. Kako blaga in častitljiva pa je vera, ki to zapoveduje, naj ti pojasni naslednja dogodbica.

Francišek Lotrinški, vojvod z Guise-a, je bil zmagal Kalvinarje pri Dreux-u (r. Drez-u) in oblegal jih je v Rouen-u (r. Ruvang-u). Med obleganjem so zasacili nekega tujca in so ga pripeljali pred vojvodo kot ogleduha. Bil pa je še nekaj hujšega; po dolgem izpraševanju je namreč spoznal in povedal, da je hotel vojvoda umoriti.

„Kaj pa sem ti hudega storil, da mi po življenji strežeš?“ ga vpraša vojvod.

„Nič ne“, odgovori kalvinar, hotel sem Vas le zato ubiti, ker ste narhujši sovražnik naše vere“.

Plemeniti vojvod pa mu odverne: „Ako tebi tvoja vera dovoli, mene ubiti, pa meni moja vera zapoveduje, ti odpustiti: zdaj pa sam sodi, ktera je boljša vera!“

Tako je govoril in poslal zagrizenega kalvinarja nazaj v terdnjavo sovražnikov.

Da spoved, o kateri je bila beseda v prvi dogodbi, ni kaj tako težavnega, kaže pa dogodba, ki jo je doživel v Ameriki mož, kateri je svoje dni nekaj časa tudi v Ljubljani študiral in je Slovencem precej dobro znan, saj po imenu, nam-

reč P. Veninger, ki je pred nekterimi leti umerl v Ameriki. — Bog mu daj večni mir!

Eden Francozov v Ameriki je bil hudo bolan. Ta mož, če tudi že star, ni bil še nikoli pri spovedi, ker je mislil, da to bi mu tako nič ne pomagalo, češ, da ni zmožen obuditi obžalovanja čez storjene grehe. Prišel sem k njemu, pravi č. g. Veninger, in začel sem ga spovedovati, da se sam tega ni spazil. Skušnja me je namreč že poprej večkrat učila, da taki ljudje, ki še nikoli niso spovedovali, si o spovedi mislijo, da to je nemogoče. Pri taci je najboljšje precej jih začetni spraševati, ako je duhoven sam z njimi. Navadno namreč imajo že veliko let močno gnanje v sercu spovedati se, in ko duhoven stiska gnoj iz njihovih ulés, se čutijo močno zlajšane. Odgovarjajo tudi v pogovoru navadno tako dobro, kakor v spovednici, in začudijo se, ako se jim reče neprevidoma: No vidite, zdaj ste se spovedali. Poklekните, Vam bom dal odvezo!“ Kadar pokleknejo, je še zmiraj prilika več občutljivih vprašanj dopolniti, da je spoved cela in da obudi spovedenec obžalovanje.

Ko sem se dogovoril s tem starim Francozom, ki je bil v postelji, sem vzel v roko križ in sem ga spomnil, kaj je zanj Kristus storil in kako dolgo je nanj čakal, da ga poslednjič danes more objeti ko rešeno dušo. Zdaj neprevidoma se bolnik ozre na-me in na križ, ter kliče: „Moj Bog moj Bog, kaj je to, kaj čutim? Sej to je obžalovanje (kesanje)! Sveti Bog, čudež!“ Tu so ga oblile perve solze kesanja čez 68 let. Gotovo, če kterikrat, v takem primérleju mašnik z zaupnostjo govori besede:

„Odvežem te od tvojih grehov“. — Kmali potem je umerl.

Pompeji nekdanj in sedaj.

Spisal Janez Bile.

(Dalje.)

XIV.

Devetdnevica

na čast

Naše ljube Gospé presvetega rožnega venca v Pompejih,
da bi nam ona v potrebah in težavah pomoč sprosila.

V znamenje vernega zaupanja se prižgete pred milostno podobo Pompejsko dve sveči.

I.

V. O Bog, pridi mi na pomoč
Odg. Gospod, hiti mi pomagat.
Čast bodi Bogu Očetu in Sinu itd.

O neomadežana Devica in Kraljica presvetega rožnega venca, ti si v naših nevernih dneh, ko zmaguje hudobija, zvolila postaviti svoj prestol kraljice

in matere na tleh starih Pompejev, na zemlji poganskih grobelj. Od tega mesta, kjer so nekdanj molili malike in hudobe, deliš Ti sedaj kot Mati milosti na vse strani zaklade nebeškega usmiljenja. Prosim Te torej, o Marija, obrni se na tega prestola svoje milosti milostne svoje oči na me, in usmili se me, ki Tvoje pomoči takó zelo potrebujem. Skaži se tudi meni, kakor si se skazala tolikim drugim, Mater usmiljenja: „Monstra te esse Matrem — Mater se nam skaži!“ Res, skaži se Mater meni, ki s celim srcem k Tebi zdihujem, in tebe pozdravljam kot svojo gospó, kraljico sv. rožnega venca. —

„Češčena bodi, kraljica, Mati milosti itd...“

II.

O prevzvišena in preslavna Gospá, pred Tvojim prestolom na kolenih kličem v naj večji britkosti iz globočine serca Tebe na pomoč. V stiski in tugi se zaupno k Tebi oziram, k Tebi, ki si se ponižala ter si med revnimi in zapuščenimi poljedelci stanovanje si izbrala. In od tukaj z obličja mesta in kraja poganskih slavnosti, kjer zdaj tihota in razdjanje vlada, si kakor kraljica zmage svoj mogočni glas povzdignila, da bi svoje častilce po Italiji in po vsem svetu spodbudila, da naj Ti svetišče postavijo.

Oj, imej vendar usmiljenje z mojo dušo, koja je v greh zakopana. Usmili se me, Gospa, usmili se me, ki zdihujem v nadlogah in težavah. Ti, ki si končala moč hudobnih duhov, brani me napadov tih sovražnikov. O pomoč kristijanov, reši me bridkosti, ktere me nesrečneža težijo. Ti, ki si življenje naše, o premagaj smert, koja moji duši preti v nevarnostih, ki jo obdajajo.

Verni mi mir, pokoj, ljubezen in zveličanje. Amen.

„Češčena bodi, kraljica, Mati milosti itd...“

III.

Glej, misel, da je bilo toliko ljudi le zato pomilostenih, ker so k Tebi z zaupanjem pribežali, me z novo močjo napolnuje in z novo željo, Tebe klicati na pomoč. Obljubila si Ti svetemu Dominiku, da kdor milost prejeti hoče, jo bode prejel po tvojem svetem rožnem vencu; glej, sveti rožni venec v rokah deržeč, Te ponižno prosim, o spolni svoje Materne obljube! Sej delaš tudi v naših dneh nove čudeže, da bi svoje otroke spodbudovala, v Pompejih Tebi zidati svetišče. Ti hočeš tedaj naše nadloge polajševati. — Z ustmi in s srcem, poln žive vere prosim in Te kličem: „O moja Mati... Moja ljuba Mati... o lepa Mati... O presladka Mati, pomagaj mi! Mati in kraljica svetega rožnega venca, nikar se ne mudi podati mi svoje mogočne roke in rešiti me; sej vidiš, da zamuda bi me v pogubo pahnila.

Češčena bodi, kraljica, Mati Milosti itd...“

(Dalje nasl.)

Na Tersatu o šeststoletnici slavnosti prinesenja Marijine sv. hišice iz Nazareta.

Skromno sem omenil 10. majnika o slavnostni sv. tridnevni v milostnem svetišču blažene Device Marije na Tersatu. Sedaj naj še nekoliko nadaljujem. Cerkev in vse snažne hiše sela Tersatskega, ki je vredjeno kakor čeden terg, bile so 9. majnika zvečer in dolgo v noč razsvitljene z gorečimi svečami po

oknih. Raz vseh hiš in oken plapolale so slovenske zastave, barjaki. Nad glavnim vhodom v cerkev, med velikim oknom, namestena je bila lepa podoba, predstavljajoča prenesenje Marijine sv. hišice po angeljih iz Nazareta na Tersat: vsako noč je ta slika od zadaj presvitljena, transparent, in vzrokuje veličasten, miloben in svetoginljiv prizor.

Marijanski verni romarji, Slovenci iz Kranjske in Štajerske so večinoma odšli, oni, kteri so se s posebnim vlakom dopeljali. O 2. uri popoldne imeli so v svetišču slovesno večernico — pevajoči lavretanske litanije, in blagoslov z Najsvetejšim. Prav pomiloval sem jih, ker so došli v silno gnječo. Pobožnosti romarske ni bilo v noči in po dnevu moč tako dostojno opravljati, istotako premalo mogoče sv. zakramenta pokore in oltarja tako mirno prejemati, kakor bi se želelo. Pri slovesni pontifikalni sv. maši, niso mogli vsi v cerkev, redarji so zabranili preveč: veliko več ljudi bi še bilo zamoglo v cerkvi pri glavni službi Božji biti. Veliko romarjev se je vkljub tolike gnječe poživljenih povernilo domov. Takrat ko je bilo v cerkvi najlepše, pa noter niso mogli. Po prvi sv. službi Božji v jutro so imeli Slovenci darovanje hodeč okolo glavnega oltarja, pa vmes doidete dve procesiji in silite v presveto, in darovanje je preprečeno. Popoldne ni bilo več gnječe, vernega naroda pa obilno, ob 5ih italjanska pridiga in slovesne večernice; potem pa prav lep prosto. v cerkvi. Ostalo je bilo še mnogo previdnih Slovencev iz Štajerske in so se zamogli sv. pobožnosti mirno navžiti, in tudi še nekoliko romarjev iz notranje in dolenjske Kranjske, kteri so v obližji hervatske in isterske meje. Dohajali so tudi romarji na novo; vendar je bilo v cerkvi zadostno prostorno; verniki so lepo svete pesmi pevali, sv. rožni venec opravljali in se prav lepo in dostojno zadržali. Sedaj je istinito in nebeško prijetno postalo na Tersatu, v svetišču Božje Matere Marije. Drugi dan v jutro zgodaj, so se začele ss. maše na vsih oltarjih, in so se verstile skoro do poldne. Med slovesnim ss. opravilom v jutro bila je slovenska pridiga. Med slovesno sv. mašo, ktero so prvi dan prevzvišeni senjsko-modruški biskop opravljali, so po evangeliju pridigovali v. č. Pater Avguštin, provincijal kapucinski, v hervaskem jeziku prav živo, temeljito podučljivo in ginljivo o zgodovini sv. hišice in Tersata.

Glavno službo Božjo 11. majnika, pontifikalno sv. mašo, so opravljali infilirani kanonik in prošt g. Bedini (kakor je bilo že povedano). Prvi dan došla je bila popoldne procesija iz mesta Beke, iz župnijske cerkve sv. Vida, a danes došla je procesija iz neke hervasko-primorske župnije. Danes pri veliki službi Božji ni bila polna cerkev; popoldne jih bode pa še manj, tudi tretji dan bode dosti prostora. Danes se namesto včeraj, ker je bila nedelja, čitala sv. maša o Materi Božji za praznik prenesenja sv. Marijine hišice na Tersat; kajti v senjski biskopiji se vsako leto 10. majnika ta spomin obhaja in toraj sv. maša o prenesenji opravlja. Ogerske državne železnice ravnateljstvo je že prej jako znižano ceno za to slavnost še več znižalo — tje blizo do Karlovca; toraj naši Slovenci ob oni hervaski deželni meji se je morejo poslužiti; in ta tako znižana cena je vsaki dan veljala od 9. do 12. majnika, — tako je za romarje in pobožnost prav in zložno — vse bolj kakor tisti „seperatzug“; no, tudi tak posebni vlak je

prav; toda mora za popotnike — ali romarje tudi posebni dan in posebno opravilo — samo za nje določeno in vravnano biti o takovih izvanrednih okoliščinah. Še marsikaj bi se smelo opomniti za popolno dobro vravnavo tacih slovesnost; pa to bodi zadosti za zdaj. Vse naj bo Bogu in Mariji na čast in v zveličanje vernih romarjev.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Nova papeževa enciklika in mednarodni socializem.) Časniki zdaj prinašajo okrožnico Leona XIII. „o delavskem vprašanji“, ta je najdaljši pa tudi najvažniši in najtehtniši enciklika sedanjega namestnika Kristusovega. Vse obravnave se sučejo o osebnem posestvu in o družini, o čemur ravno je dan danes največi šum. Reč je tako tehtna in ob enem tako zamotana, da je neogibno potrebno temeljne in postavne nauke meddružbinskega reda z vso določenostjo na novo pretolmačiti, neoveržljivo vtrditi, tako, da jih sleherni umeva. Komu drugemu, kakor papežu, očetu vsega kerščanstva, to pristuje in kdo drugi ima k temu zmožnost? To svet tudi spozná in pričakuje od razsvitljenega papeža, ki je zarad svoje velike učenosti že prej bil napovedan kot „Luč z nebes“, — *Lumen de coelo!* Jud in pogan, se vé, tudi temu ugovarja, kakor so ugovarjali Jezusu samemu in so njegove vernike psovali s krivoverstvom (secta). Pa s tem ne bodo nič opravili; Cerkev je in ostane steber in studenec resnice in le v njenih naukih je zdravilo tudi za rane sedanjega bolnega sveta.

O tem času pa je prišla na svetlo še tudi sedanjí dobí prav premérna brošura „**Der internationale Socialismus**“ von 1885 bis 1890 von L. Winterer, ki prav dobro pojasnuje delavsko gibanje po Evropi in Ameriki, počenjanje 1. majnika 1890, in namene rudečarskih prekucuhov (anarhistov). Poslednič še odgovarja na vprašanje „Kam s tem pridemo?“ in: „Kaj naj se zgodi?“

Ko tedaj bodo mnogi prebirali in študirali prizverstno Leonovo encliko o delavskem vprašanji, jim utegne vstric prav dobro služiti tudi ravno omenjena knjižica s 188 stranmi o mednarodnem socializmu. —

O tej priliki bodi zopet priporočena silo važna in potrebna „Okrožnica Leona XIII. o najtehtniših dolžnostih kerščanskih deržavljanov. (V Katol. bukvarni). Take nauke je treba čitati in zopet čitati.

Peš-potovanje z Jugo skoz Slovenijo v Rim. (Dolje.) V baziliki sv. Nikolaja Tol. je vstanovljena družbena bratovščina sv. Nikolaja Tolentina za duše v vicah. Bila sva pri slovesni konventualni sv. maši v baziliki, med kojo so redovniki lepo koralno peli.

Ljudstvo verno, osobito Napolitanci, vedno dohajajo v to veliko in milostno svetišče; najbolj pa 10. septembra in vso osmino; kajti praznuje se god sv. Nikolaja, nedeljo v osmini, prvi po prazniku svetnika, so popolni odpustki. „Toties quoties“, kolikokrat — tolikokrat, kedo skesano spovedan in postavno odvezan, vredno obhajan obiše omenjeno baziliko, zadobi vselej popolni odpustke za duše v

vicah, ktere zamore za nje v priprošnje Bogu darovati.

Časti vreden redovnik avguštinec in ravnatelj omenjene družbe mi je med mnogim drugim povedal tudi naslednje: Že mnogokrat, tudi v sedanjih letih, ko je kolera razsajala in morila ljudstvo v Italiji, je v mesto Tolentino in okolico ni bilo; ker se je ljudstvo skesano in zaupljivo zateklo k sv. Nikolaju Tolentinu.

Šla sva v gostilno jest in pit; vse sva dobila prav dobro in jako po nizki ceni; čast poštenim Tolentincem. Gerdó, gerdó in nečastno za deželo je, kjer ljudje tujce za denar žulijo! Fej jih bodi, kteri tako delajo! Ali še in še sem tekel v ljubljeno in milostno svetišče, veliko in mnogo priporočal in prosil milega in čudodelnega prijatelja in ljubljenca Božjega, sv. Nikolaja Tol. Osobito sem mu priporočal mnoge uboge duše v vicah, kterih velik pomočnik in zagovornik je on pri Bogu. Škoda, da naše verno slavensko ljudstvo skoro še pozna ne tega velikega svetnika in pomočnika živih v telesu na zemlji in onih, kterih duše so teles ločene in se nahajajo v terpljenju čistilišča. Mesto Tolentino stoji v lepi okolici na zahodnji strani dolge in precej široke ravnice, in je prav prijazno in čedno mesto. Obiskala sva še stolno tolentinsko cerkev, ki stoji na vzhodnji strani mesta prosto na lepem tergu.

Urezala sva jo dalje po lepi ravnici med drevedori proti vzhodu, uro in pol hodá. Tu se zavije cesta na severo-vzhod. Prešla sva ravnico in začela polagoma iti na prijetne lepo obdelane griče. Cesta, jako lepa, vodi med krasnimi vertovi po berdih nad potjo in pod cesto. Izdeluje se železna cesta iz Lorete v Tolentino in dalje. Pred nama na krasno obdelanem hribu stoji veliko mesto Mačerata. Tovariš je počival in se krepčal pred vhodom v mesto, jaz sem pa šel v lepo mesto, ki stoji ob verhu podolgovatega, precej visocega hriba. Obiskal sem krasno stolno cerkev in bil v nji pri slovesnem blagoslovu z Najsvetejšim. Potem šel sem na tergu pred stolno cerkevjo v kroglo svetišče z lepo kupolo. V tem svetišču se osobito časti presv. Trojica. Okolo svetišča je lepo hodišče s čudovito umetnim in pretresljivim sv. križevim potom; za tem pa še druge ginljive predstave iz britkega terpljenja Kristusovega in žalostne Božje Matere; vse je pomenljivo in umotvorno rezbarsko delo.

Osobito ginilo me je, ker sem vidil mestne in kmetijske mladenče v naj lepših letih, ki so spodbudno svetišče in britke, žalostne, a silo koristne predstave obiskovali in na obeh kolenih klečé pobožno molili. Prav je, dragi mladenči! Le glejte in premišlujte britko terpljenje Gospoda našega Jezusa Kristusa in žalosti Device Marije, Božje in naše Matere; s tem si sprosíte pomoč v svojih lepih, a silo pogubljivih in nevarnostnih letih. — Na ta način pristudil vam se bode greh. — Zanetila se in vsplamentila bode vam v sercih ljubezen do Jezusa in Marije, do kerščanskega krepostnega življenja. Blagor vam, ako boste se bojevali serčno in stanovitno zoper spačeni svet, zoper poželjivost grešno telesno in zoper oholega satana. Kronó slavno in vekovito, vam že pripravljata kralj in kraljica nebeška, Jezus in Marija. Kaj pa vi, predragi slovenski mladenči? Bi li vi ne hoteli take krone? Vedite, da pošteni kerščanski mladenči v Italiji imajo mnogo večji za,

peljivosti, hujši nevarnosti, obilnije kužne prilike, kakor vi na Slovenskem. Ali oni se obvarujejo. — Povedal sem že, kje in pri kom pomoči iščejo. — Storite, tudi vi enako, preljubi! (Dalje nasl.)

Razgled po svetu.

Zedinjena Italija. Ko je bil papež svojega poslastva oropan, so bili tudi prostomišljaki s tem zadovoljni, češ, s tem bo ustrezno laški narodnosti, ker bo Italija zedinjena. Previdni možje so pa precej spoznali, da ta strahovit rop je za Italijane naj več nesreča, in napovedovali so tudi, da sploh ne bo miru v Evropi, dokler bo papež jetnik. Od tistega časa, od l. 1870, so se kar verstile silovite nesreče v tej poprej tako srečni deželi. Nasledovale so povodnji, potresi, kužne bolezni, tatvine in ropi, ne le premoženja, ampak tudi ugrabljanje bogatinov samih, ktere morajo družine z velikanskimi zneski denara odkupovati od tolovajev, „brigantov“ in druge nesreče. Raznotere reve in bridkosti nastajajo tolike, da vsak, kdor ima um in oči, mora spoznati, da tukaj se maščuje višji moč zaradi tolikih krivic, ki so se godile in se še godijo.

Deržavno gospodarstvo, kakor „Vaterland“ s številkami dokazuje, gre vedno huje navzdol, pritiska se z davki ubogo ljudstvo, pa z vsem tem ni nič pomagano. Najhujše se godi, kakim 500.000 nekacih sramožljivih revežev vsih stanov in pa 4 do 5 milijonov delavcev, po mestih ki nimajo družega kakor vsak dve roki, s kterima bi moral sleherni vsak dan zaslužiti, kar je njemu in družini treba za živež, obleko, stanovanje itd. Ljudstvu po deželi se komaj godi kaj bolje. Za „pellagra“ (boleznijsko vsled stradeža) terpi 500.000 oseb po Italijanskem.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva

Nameni za mesec juni (rožnik).

a) Glavni namen:

Ljubezen do križa.

b) Posebni nameni:

1. S Eneko. Ta in vsak dan mesca vse naznanjene, pa še ne zaznamovane ali nenaadne zadeve. Pobožnost k presv. Sercu Jezusovemu. Alojzijeve slavnost.

2. S Erazem Škofje in drugi bojevniki sv. Cerkve. Pospeševanje del kerščanske ljubezni. Več dušnih pastirjev in njih čede.

3. S. Klotilda. Francosko. Pospešitelji molitvenega apostoljstva. „Duhovni in obhajanci“.

4. S. Opat. Kerščanski učenjaki. Šolsko vprašanje. Važno znanstveno podvzetje.

5. Praznik presv. Jezusovega Serca. S. Bonifacij. Prospah Serca Jezusovega pobožnosti. Nemški katoličani in njih ločeni bratje. Društvo sv. Bonifacija.

6. S. Nobert Pod varstvom tega svetnika na Dunaju ustanovljena dela. Premonstraški red. Katoliški tisk.

7. Nedelja presv. Serca Jezusovega. Tirolsko. Šestnedeljska Alojzijevega pobožnost in pridigarji, ki vodijo. Važne volitve.

8. S. Medard. Zaupanje v Boga v časnih zadevah. Kmečko ljudstvo v nevarnosti, da zgubi vero. Varstvo poljskih pridelkov in od merčesa hudo razjedanih gozdov.

9. S. Gotšalk. Sv. Cerkev na Danskem in v slovanskih narodih. Kerščanska vzgoja otrok. Obstoje in prospehi katoliške občine obdane od nevercev.

10. S. Marjeta. Škotsko. Odlčne gospé. Popolnoma zapuščene vdove. Mlada dekleta v nevarnosti.

11. S. Barnaba. Edinost v delu in boju za dobro stvar. Ljudski misijoni in duhovne vaje, pa njih vodniki. Telesno bolni.

12. S. Onufrij. Zaničevanje sveta in njegove nečimernosti. Premaganje gerdih napak na značaju. Važne skušnje.

13. S. Anton Paduvanski. Vstavi sv. Frančiška. Pridigarji, spovedniki in dušni vodniki. Zadeve več redov.

14. S. Bazilij. Sv. Cerkev na Jutrovem. Sv. veda. Hudo skušani in nestanovitni.

15. S. Vid. Češko. Mladina v nevarnosti za vero in pravost. Zidava cerkva in druge stavbarske zadeve.

Molitev.

Gospod Jezus Kristus! V edinosti z onim božjim namenom, s katerim si sam hvalil Boga na zemlji v svojem presv. Sercu in ga še zdaj hvališ brez konca v zakramentu sv. Rešnjega Telesa po vsem svetu, in v posnemanje presv. Serca brezmadežne Device Marije Tebi darujem danes vsak trenotek, vse svoje namene in misli, vse čutila in želje, vsa dela in besede. (100 dni odpustka enkrat na dan. Leon XIII 1885.)

Posebno pa ti jih darujem za ljubezen do križa, kakor tudi za vse zadeve, ki so priporočene udom molitvenega apostoljstva v tem mescu in današnji dan.

O sladko Serce mojega Jezusa, daj, da te vedno bolj ljubim. Amen. (Vsakrat 300 dni odpustka in če se vsak dan moli, enkrat v mescu popolen odpustek. Pij IX. 26. nov. 1876.)

Sladko serce Marijino, bodi moje rešenje. (Vsakrat 300 dni odpustka. Pij IX 1852.)

Sv. Jožef, prijatelj najsvetejšega Serca, prosi za nas. (100 dni odpustka enkrat na dan. Pij IX 1874.)

Sv. nadangelj Mihael, sv. Bonifacij, zvel. Peter Kancij, prosite za nas!

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotne odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Odvernjenje neke neljube zadeve. — Nastopen mašnik, da bi mogel postati dober duhovni pastir. — Bolan g. duhovni pastir za zdravje, če je B. volja. — Da bi Bog na priprošnje N. lj. Gospé dodelil vgodno vreme. — Preserčno se priporočajo v molitev bratom in sestram naše ljube Gospé presv. Serca 3 osebe v dušnih in telesnih potrebah, da bi na priprošnje žalostne Matere Marije, sv. Jožefa, sv. Antona Pad. in sv. Frančiška Seraf. če je volja božja, zadobile zdravje in pomoč od Boga.

Zahvala.

Bolhala je dekla, bolezen je postajala čedalje nevarnejši. — Priporočim dvema drugima osebam, naj z bolno opravljajo devetdnevno v čast Materi Božji. — Sam pri sebi pa obljubim, če bode Marija uslišala prošnjo in bolni izprosila zdravje, da hočem to v Danici objaviti. Ker se je po opravljeni devetdnevni in darovani sveti maši bolnici na bolje obrnilo in je sedaj vsa nevarnost odstranjena, želim spoštovati s temi versicami svojo dolžnostno obljubo. — Češćena bodi brezmadežna Devica Marija. Zdravje bolnikov prosí za nas!

Pri sv. Katarini, 24. majnika 1891.

D.

Listek za raznoterosti.

Černovice in oo. Jezuiti. Iz zasebnega pisma pozivemo, da je mesto Černovice v Bukovini, kjer imajo oo. jezuitje svojo rezidenco,*) podarilo jezuitom krasen prostor za zidanje nove cerkve presv. Jezusovega Serca. V god Jezusovega Serca položil bode nadškof Lvovski temeljni kamen za njo. — Znamenito pri tem daru je pa to, da so prebivalci mesta po veri zelo namešani, ker mesto šteje okoli 15.000 judov, mnogo razkolnikov, ki imajo v mestu tudi svojega nadškofa, mnogo protestantov, dalje rimskih, gerških in armenskih katolikov. Mesto šteje okoli 45 tisoč prebivalcev. Po jeziku so Poljaki, Rusini, Nemci, Rumunci in Armenci.

Katoliška družba ima prihodnji torek, 2. junija, letos prvič na Rožniku zjutraj ob petih sveto mašo za žive in mrtve svoje ude z navadnim darovanjem za uboge iz Vincencijeve družbe. K obilni vdeležitvi vabi Odbor kat. družbe.

Briksen. O pomanjkanji duhovnov škofje hitijo s posvečevanjem; v Briksnu je posvečevanje novih mašnikov 24. in 31. maja, pa 28. rožnika.

V zadevi sv. Detinstva: Prihodnji četrtek bo v nunski cerkvi v Ljubljani ob osmih sveta maša za ranjce deležnike sv. Detinstva. Pri tej sveti maši pričujoči deležniki prejmejo popolni odpustek pod navadnimi pogoji, ki se more tudi dušam v vicah v prid obrniti.

Junak — begun.

Častí je vreden korenjak, ki bije
Kervavi boj za: „vero, dom, cesarja“,
Stoji kot hrast sred bojnega vibarja,
Ne vmakne se; on raji kri prelíje.

Nevreden pa, da solnce nanj posíje,
Nezvestež je, ki proti geslu udarja,
Znevéri sam se, odpad zagovarja;
Zločin je ta, je madež domovine!

Slovensko geslo je nerazdeljivo,
Kdor vero psuje, dóma ne varuje:
Zvestobe vera je podlaga prava.

*) «Prostoljubna», razun pešćice drugovercev, vsa katoliška Ljubljana se dozda do tega še ni povzdignila, če tudi č. oo. veliko delajo in pripomorejo za pravno povzdigo našega naroda!

Kdor mater Cerkev bije razžaljivo.
Zdajavec je, — narodu spone kuje;
Beguna žalostna je majka Slava!

Radoslav.

Dobrotni darovi.

Za opravo ubožnih cerkev naše škofíje:
Sela pod Šumbrgu 49 gld. — Jesenice 7 gld. — Št. Jakob v Ljubljani zopet 10 gld. — Komenda 70 gld. — Banjaloka 15 gld. 20 kr. — Neža Stojč 12 kr. Po č. gg. Uršulinareah v Ljubljani 17 gld. 47 1/2 kr. — Dobrova pri Ljubljani 47. gld. — Polica 23 gld. 20 kr. — Stopiče 21 gld. 10 kr. — Št. Lambert 9 gld. 63 kr. — Prežganje 10 gld. 50 kr. — Javor 8 gld. 50 kr. — Sora 15 gld. — Št. Juri pri Kranji 32 gld. — Voglje 10 gld. — Križev pri Kostanjevič 14 gld. 20 kr. — Preska 8 gld. 55 kr.

Za vstanovitve stalne večji rezidence č. oo. Jezuitov v Ljubljani mesto sedanjega „provizorja“: Uršula N. 1 gld. 20 kr. — Ljubljanski gg. bogoslovci mesto nameravane slavnosti 70 gld.

Za dijaško mizo: N. N. 10 gld. — Neimen. po pu. gosp. prel. Č. 50 gld. — Č. g. župnik Jan. Kapuz 2 gld. — Ms. M. P. 20 gld.

Za sv. Detinstvo: Po Barbi Lukan 6 gld. 30 kr. — J. K. 50 kr. — Iz Poljan po č. g. kapl. J. a. Čebašku 29 gld. 14 kr. — Ms. M. P. 10 gld. — Č. g. Simon Šmitek, kapl. v Vel. Lašćah, 6 gld. 22 kr. — G. Kristina 1 gld. 74 kr. — Marija Gruden 1 gld. 20 kr. — Urša Kristan 48 kr. — Č. g. Simon Zupan, nunski katehet v Škofji Loki, 40 gld.

Za razširjanje sv. vere: Čast. g. Simon Zupan nunski katehet v Škofji Loki 40 gld.

Za stradajoče italijanske redovnice: Č. g. župnik Jan. Kapuz 2 gld.

Za Marijanišće: V. č. gosp. župnik Matej Tavčar 20 gld. Ms. P. M. 10 gld.

Za misijon v Marianhillu: Neimenovan 2 gld. — Ms. M. P. 10 gld. — A. M. D. G. 110 gld.

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu: Iz Smlednika 4 gld. 23. kr. — Ms. M. P. 10 gld. — Zirovski farani 5 gld.

Za sveto deželo: Iz Rakitine po č. gosp. župniku 1 gld. 50 kr.

Za najpotrebniši misijon. Ms. M. P. 20. gld.

Za sv. Očeta: Iz Rakitne po č. g. župniku 3 gld. — Ms. M. P. 10.

Za katol. rokod. društvo Ms. M. P. 10 gld.

Za srednje afrik. misijon: Helena Skrinar 5 gld.

Za afrik. misijon: Po čast. gosp. župniku Fr. Vohineu 2 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Bl. v Cer.: Naznanjeno odpravnistvu. Pozdrav! —